

Kon. mayt. til Swerigis Rättegångs Procesz, som achtas skal vthi H. ...

SOT // Kungl. förordningar / I. saml.

Tillkomstår 1619.

Digitaliserad år 2016

National Library
of Sweden

Ron. Mayt. til Swertgls
Rättegångs Proces / 22.

som achtas skal vthi H. R. May.

Konungzlige Hoffrätte /

Sampt

Een Underrättelse huruledes the aff-

sagde Domar ordenilligen stole

exequeras.

Tryckt på nytt i Stockholm hos Christo-
phorum Keusner.

Anno M DC XIX.

Nies Niepman

1615 2/6

6

uppl. 1619

22

Gloria Altissimo

Suorum Refugio.

Handwritten in brown ink at the bottom left: *Handwritten signature*

At the bottom center, there is a faint stamp that reads: *ANNO 1783*

Vij Gustaff Adolph / medh
 Gudz nådhe / Swerigis / Gødthls
 och Wendis vthkorade Konung och
 Arzfurste / Storfurste til Sinsland /
 Hertigh til Estland och Westman-
 neland / Gøre witterlighe / At såsom
 wij aff dagligh försarenheet noghsampe och öffuer-
 flödeligen förmärckie kunne / at thet år beswårilighe /
 Ja / endeels omögelighe til at vppehålla / fordra och
 främia i Regementet ite fredhsampe och rolighe wä-
 sende / medh mindre hwarion och enom wedertfaars
 lqka Rätt : Och förthenstuld (så mycket thetne br-
 lersamme tijdhen haffuer medhgiffue) haffua wine
 lagde oss / at the Ordningar och Seadgar / som aff
 framfarne Swerigis Konungar och Regenter / wåre
 Förfäder haffua gjorde warit / motte tilböriligen bliff-
 na respecerade / och komma vthi siet förre loflige bröf-
 igen / Särdeles at ock vthi Rättegångsaker thet
 Ordning och Process kunde bliffwa widh mache hol-
 len / som Swerigis Lagh klarligen vthtrycker och in-
 neholler : Så haffue wij ock högeligen thet om warit
 bekymrade / huruledes thet Supremum Judicium, à quo
 non est appellatio, och Swerigis Laghbook kallar
 Konungs Doom / måtte i lqka motte komma til sin
 Brastt och Myndigheet igen / Hwarföre haffue wij
 för gott anseede / samt yck och bewilliat / at wålb: Sup-
 remum Judicium skal igen bliffua vprættat / och sedan
 åbeligen widh mache hollas : Der wåre Vnderlåter
 och androm skal stå frjiet och wara effterlåtit / at an-
 draga thetas Beswåringar / Saker och Årenden / och
 på

Howd 23
 ill abo mor
 23 23
 23 23
 23 23
 23 23

27
10
på them förwänta itt tilbörlicke Besteedh / aff wåre
Doomhaffuande och Bysiterare. Och skole förbe-
nånde wåre Underfåter medh inga andre Saker biu-
da och tee sigh fram / än the som kunna wara Laghs
wadde / och eliest vthi samma Rättegång böre och
skole stärkodas och dömmas. Men på ihet at the
som Dommare Embeter belådha och medh Rättes-
gången haffua beställa / så wål som the hwille aff-
sagde Dommarne skole ställa vthi tilbörlich Exe-
cution, och ratione officij aff samma Rättegång are
deelschlige / måge vndfly all Ordning / Theslukes
oc at medh alle Saker så måte förhandlas / at the
som komma för Rätta / icke skole länge vppehållas /
Therföre haffue wij witterligen / effter wårt elstellighe
Kjfs Råd3 Betänckandeslätte författa effter Slians
de Ordning / effter hwilken förbenånde Dommare
och andre skole sigh regulera, rätta och förhålla / så
frampe the wele vndfly och vndwilt wår Konungz
ligh Hånd och Onådhe.

På hwadh
rum och stäl-
le then Kon-
ungslighe
hoffrätt
hållas skal.

Höf / Vår Konungsligh
Doom / Rämpnd eller Hoffrätt /
skal altids blißua hollin vthi wår
Huffwudstadh Stockholm / vti itt besynner-
lighst ther till förordnat Rum och Ställe /
med mindre / anten wif eller effterkommande
Swertigis Konungar för märckelige Orsaker
wille på någon tidh tilgörandes förläggan
til andra Orter i Kjfses.

Til

Til thet Andra / Denne wår
Konungzlige Rådmd eller Hoffrätt skal wa-
ra försorgd med fiorten Personer / the thet
nogsampt äre *qualificerade* at beklåda Do-
mare Embetet / särdeles uti Swerigis Ragh
förfarne och öfwade / bestedelige och vprich-
tige / efter som på them bäst kan wara ämpne
uti Rikket. Ibland thesse skal alltidh Rik-
sens Droket wara en / med fyre andre aff
Riksens Råd / fem af Adel / och fyra andre
lärde och Raghfarne ährllige Mån / Och skal
Droketen stadsse wara wår *Præsident* eller
Domhassuande / och honom til hielp en an-
nan för *Vicepresident* förordnas aff thet
Konungzlige Hoffrätt / aff en thera aff med-
let thet sitta / och behollandes sitt wanlige
Kumm: Och sedan thenna wår Konungzli-
ge Hoffrätt en gång medh sticketlige Personer
besatt är / och nogon aff them sedan kunde/
anten igenom Döden ifrån kallas / eller elieft
waanfördr warda / eller ock på hwarte handa
sätt detta sitt Dommare Embete qwitte gån-
ga / Så skole the andre som ännu Embetet
beklåda / aff sex Mån i Waalet settia / aff sam-
ma Stånd och Wilkor / som then förre warit
hafwer / innan sex Wekur näst thet efter / Af

A iij

hwilke

Med huru
många Perso-
ner thet
Konungzli-
ge Hoffrä-
ten skal wara
försorgd och
om hwars
och eens
Säte.

24.

1710
Hvillke sex
offra
Konungslig
Hoffet hål
las skal/ och
på hvad tidh

Hvillke sex off förestälte Personer wiij en velt
wälla / och i then affgångnes stadh förord
na och insetta wele / Och then som således
insatt blifwer / Är thet en af Rikens Råd /
så beklåde thet Säte i Rätten / som han eließ
effter Stånd och Kall ibland Rådet hafwa
bör / Men är thet än aff Adel / beklåde thet ne
derste Rummet ibland sice Medel / Och sam
malunda wt thet tride.

Hvillke sex
offra
Konungslig
Hoffet hål
las skal/ och
på hvad tidh

Til thet Tredie / Och på thet
hwar och en thes bättre må weia hwad tillsh
om Ähret han thenne wår Konungslig Hof
rätt besökta skal / Så hafwe wiij thet altså för
ordnat / at han skal hollas två gånger om
Ähret / hwar gång otta Welur / Förste gång
ifrån *Walburgis* och tu til *Perri Pauli* : An
nan ifrån *Mårnessa* til *Martini* , På hulle
tider wår *Præsident* , med sampeltige sine förordi
nade *Bisittiare* / skal wara tillstädes / och thet
fljsta och å skilla alle förb. ^{te} Trender . These
mellan skal anten wår *Præsident* eller *Vicepra
sident* , sampt tre af the andre / En af Rikens
Råd / en aff Adel / och en Lård och Lagfaren /
altijdh *residera* i *Stochholm* . Fördrifwar sig
nogon vran wår *Wetkap* / *Lof* och *Minnel* af
dem syre som thet til förordnade äre / begifua
sig

25
sig ther Ifrån/ och icke nogon annan af sitt Me-
del i medler tisd i sitt Ställe förordnar/ haf-
we förbrucit sitt halfve Åhrs Underhold.
Men hwar *Præsidenten*, *Vicepræsidenten*,
eller nogon annan aff *Bisittiarne* vnderstå
at förholla sig ther Ifrån/ och på föresagd
tisd icke komma tilstådes/ utan laga och skäl-
ligh Förfall/ så skal han hafwa förvärkat
sem Daler hwar Dag som han senare kom-
mer/ the *Sattigas* Censaal: Men ther han
hafwer laga förfall/ så skal han sådant gifwa
tilkena genom sitt Budh och Skrifvelse/ them
Konungzlige Hofrätt/ två dagar tilförene
för än *Rättegångs Terminen* begynnas:
Dog huar än icke flere än otta på rätten tisd
tilstådes woro/ så skole the icke thes mindre
hafwa macht optaga alle förefallande Åren-
der/ och them ransaka/ stär skoda och dömma.

Til thet fierde / Vår *Doom* Domhafwa
hafwande / *Assessorer* eller *Bisittiare* skole de och *As-*
icke allenast sielfue vara förplichtade/ at hol- sessorer skole
la öfuer thenna vår *Ordnung* och *Process* holla hand
vthan ock jämwäl med högsta flit ther om vrdöfwer the
winläggja sig/ at han må blifwa effterkom- Konungzlige
men aff androm / och vil ingen måtte öfwer- Hofrätts
trädd / mykt mindre nederlagd och förgä- Ordning.
tin/

22
tin / särdeles aff them som wile föra thesas
Saker för Rätta.

Doomhafw.
och Affessorer
skole sijtelis
gen och på
Rättegångs
tidh och tim
ms.

Til thet Gemte / Så skole och
wår Doomhafuande och Dissittiare altidh
wara tillstädes uppå förelagda Tidher och
Rättegångs Timmer om Åhret / Särdeles
på the Dagar och stunder wti hwarie Wela /
som Rättegångs Sakerne skole hafwas för
händer / Nämligen / ifrån otta slår om Mor
gonen / in til ellefwe är slaght för Midda
gen : Och hwar så behöffues / en stund eller
Twa effier Middagen. Understår sigh no
gon / antingen förre stillas ther ifrån / eller
och kommer icke i rätten tidh tillstädes / så
skal han hafwa förwårdat een Marek för
hwar Timma / Och blifwer han aldeles he
la Dagen borta utan laga bewisligit för
fall / böte Fem Daler / the Sattigas Censak.
Och skal wår *Advocat Fiscal* widh wår hög
sta Onåder tillgörandes wara förpliktat /
icke allena sijtelighen och utan nogors Per
sons Anseende / optekna Personerna när the
förseent komma til förefälte Rättegångs
Terminer , och sedan när the hwar Dagh el
ter Stund borte blifwa / Bihän inmana the
Böte Penningar som förb:re them Sattigom
tillfalne äre / och göra ther reeda före.

Til thet Siette / Och såsom
alle Dommare skyldige äre at göra thesas
Dommare Eedh / så wele wi at wår Dom-
hafswande så wål som Wisittlare skole göra
ihenna effterföllande / lifflice och skrifftellice
Eedh:

Dombasens
des oc Håfsta
ciarnars
Eedh.

26.

Wi loswe och swårie widh Gudh och
på thet hellge Ewangellum / thet wi skole lå-
te oss finne ut wårt ombetrodde Dommare
Embete / trogne / redellice och vprichtigge / så
at wi wele effter wårt bestie / ytterste och hög-
ste Förstånd / så ock effter Swerigts Lagh /
Riksens Stadgar / Affhandlingar och Be-
slut / gode loflice Bruuk och Sedwaner /
och utan noget Anseende til Personen / opta-
ga / ransaka / stärskoda och dömma alla the
Saker som för Rätta komma kunna / och
egentligen ihenna Konungzlige Domen we-
derkoma / Doch hwart och itt Ståndz wål-
fångne Friheeter / Rättigheter och Privi-
legier uti allo motto oförfräncke och förbe-
holdne / och thet en låte för Frandsämso /
Måghsämso / Rådde. Wånstap / Wild / eller
för nogon annan Orsaak seuld. Wi wele
och skole icke heller / anten sielfwe anamma
och taga / eller igenom andre anamma och ta-
ga låta nogre Mutor / Skänder och Föråh-

B ringar /

ringar / särdeles aff them som föra thesas
Saker i Rätten / eller ock för nogon Win-
ning eller Fördeel skull / then wij kunne aff
stridige Parterne förwenta / på hwad sätt
och vnder hwad steen thet så heist skee kan /
mera bispitche then ena än then andra. Wis
förplichte oss ock här brede widh / at såsom
wij icke skole gifwa Parterna som gå medh
hwar annan til Rätta / nogon Warning om
Sakerne / Så wele wij icke heller oppnbara
anten them eller androm / thet som lönligh-
t vara bör / och uti rådflags wiß blifwer sage
och talat / anten för än Domen blifwer aff-
sagd / eller ock sedan. Thestulkeff såsom wij
på thet aldrattoligste wele besluta oss / at wij
ingen then Sakan skole göra / som saaklös är /
utan ther til förhielpa / at then som oskyldiger
är / må blifwa frij sagder / och således niuta
sijn Oskyldigheet til godo : Så wele wij in-
gen then Saklösän göra som Saker är / utan
heller ther på förarbeta / at öfwer then brok-
lige och skyldige motte utan Oppholdning
och Förhållning blifwa dömdt och sentencie-
rat. Och til lte Besluut / wele och skole wij alt
thet göra och låta / thet som fromme och rätt-
wisse Dommare wäl kläder och anstår / utan
all Påfund och arg List.

Til thet Giunde/ ^{Zuden om de} ^{Ras Sak.} 27.
Bij blidhe
och befale / at wår Doombaswande och
Assessores effterfölja thenna Ordning / när
så wisde kommer / at the stole rösa om / och
giffwa thesas Betänckande i Saken / Nem-
ligen / at then som nederst sitter / gifwer först
sin mening tilkenna uti första Saken / sedan
i een annan Saak then ther näst ofwan före
sitter / och wisdare i then tredje / fierde Saak
och framgeene wy åt / effter som the sitta til/
in till sielfwe Doombaswanden. Och såsom
thet föder all Ordning aff sigh / när then ene
faller then andre i Talet / och wil giffwa sine
Betänckande för: än honom effter Ordning
gen bör swara och tala / så steer och Rätten
een stor Wanåhra och Despect, och lender
sielfwe Dommarne til Efftertaal och För-
wijtelse / när the inlåte sig med fremmande
Taal och Discurs, och taga sig nogot annat
före / medan Rdranden och Swaranden fö-
ra Saken i Rätten: Hwar före wele wis / at
hår medh skal haswas Fördragh / och stole i
then staden wår Doombaswande och Bise-
sittare giffwa grån a. b. t. på thet som aff Par-
terne kan blifwa framfört / på thet the icke al-
lenast grundeligen måge försatta och begriffa
på sielfwe Saken med thes omständigheter /

Bij pian

utan ock sedan iherutinnan thes rättwillsli-
gare dömma.

Om Jaf är
noghon Wil-
dugan wara
i Konungs
Nämnd.

Til thet Dittonde / Effter thet
sig offta tilldrager / at anten war Dombass-
swande eller nogon aff Biffsittarne är en the-
re af Parterne / som Rätten wele plåga / med
Slyskap o. h Swägerkap förbundne / eller
ock står med en thera aff Parterne utt oppen-
baar Fiendskap / så at Råranden eller Swa-
randen kunne icke allenast såfwa honö wara
wilduga / utå oc kunne med Rätta åska oc wrå-
kta honö utur Rätten / Så på det at hwarken
ihen högloflige Rätten / eller ock honom som
Domaren är / icke skal skee nogon Försten-
ring / Derföre besale wif / at then samma
holler sigh thet ifrån så länge thet Målet och
Årendet förhandlas / och kan blifwa sluttit.

Kuru Pat-
terne Råran-
de och Swa-
rande skole
see sigh emot
Rätten.

Til thet Nijonde / War Dombass-
swande och *Affessor*s skole ock thes slittes hasua
illt fränge / alswarligt och noga insende / at
the som Sakerne andraga för Rätta / be-
wissa Rätten een tilbörtilgh Reverentz och
Åhrewördring / bruka utt theras Framkel-
lande och Swarande een berömmelligh Be-
skedelighet och Moderation , haswandes
Fördragh medh all Widsittighet, särdeles
med oqwadins och andre otillbörtilge och olof-
lige

28.
lige småde och skåls Ord / Hvilken the gör /
Han skal straffas efter Lagen: Och för all
ting stole the holla them ther til / at hvad the
proponera wele / at the thet klarligen och tyde-
ligen framställa / på thet the som ther til satte
och förordnade äre / kunne thet antelna och
vri Pennan försatta.

Til det Tjonde / Effter thet ock
här til dags medh Domböckerne fast selsampt
och ostickeligen är tilgångit / så at the anten
sällan effter Riksfens Beslut äre wordne in-
leswererade / eller ock fast ännogre äre inles-
wererade / så hafua the doch af ingen granne-
ligen wart öfwerseedde / effter icke wisse Per-
soner hafua thet til wart förordnade / som
thet hafua kunnat göra: Dersöre hafua wis
för gott anseede och bewillat / at wår Dom-
hafwande och Dissittare stole öfwersee alle
the Domböcker / som åhriligen bör inlesuere-
ras om Rindermessö / begynnandes på the
Domböcker som nu nästförledne Rindermessö
äre inlesuereerade / och här efter inlesuereeres
stole / och sedan gifwa der as mening om them
tilkenna / Men effter them allom samptiligen
som Rätten bekäda / fuller swårt wil falla /
at öfwersee samä Domböcker / medan Rätte-
gångs Termnerna wara oc oppstå / så stole
the fyge / som i medter tid i Stockholm residera

Lura medh
Domböckerne
holles
Kal.

80
sont förbemalet är / taga sigh allena samma
omaa uppå / och ther the nogot finna i sam-
ma Domböcker / som kan wara orätt dömdt /
så skole the thet referera til nästkommande
Rättegångs Termin, ther om så widare
atransaka / Såsom ock i medler tidh optaga
alle Högmåls och Lifssaker / som ifrån alle
Landzendar vth om Rättegångs Termi-
nerne blifwa til oss opskutne / och gifwa oss
theras betecknande ther om tillenna / an-
tingen the igenom skällige oc Christelige Dr.
faker måge benådas til Lifswet eller icke:
Desliques hafwa macht at stämpna och cite-
ra på Parternars dömlute Begäran / them
som swara skole / Doch oss förbehallett alle
Citationer, när wilstelwe äre här tillstädes /
antingen medan Rättegångs Terminerne
wara / eller ock thes emellan. Men så skal
wår *Advocat Fiscal* först wara förpflich-
tat / at fordra förb:re Domböcker til sig ifrån
Håredzhöfdingerna / Lagmän / thesliques
ock Borgmestare och Rådhi Städerne / och
presenera them för wår Konungslighe
Rånd. Ar han therutinnan försummelig /
straffes så effter wår Doombastwandes och
Bisittares Godhynchio / Men är studen
hoos Håredzhöfdingarna / Lagmänne /
eller

29.
eller ock hos Borgmästare och Rådhi Stå-
derne / at the them teke hafwa twelat / eller ock
försummat at tillställa wår *Advocat Fiscal*,
böre tå Tretton Daler för hwar gång thet
steer / wår Hoffrås Eensaak / och likwål les-
werera Doomboken in.

Til thet Elloffte / Effter thet

Om Liffa
saker.

endeels wil falla off beswårligit / at gifwa
Swar och Besteed på the Liffaker som åhrli-
gen falla / och vnder off skutas / medan wil
för mycket annat Bestellande ut Regemens
Saker / teke hafwa lägenhet och tillfälle / at of-
werwåga them effter alles theras Omstån-
digheet / som doch medh rätta stee borde /
Therfore wele wi här medh hafwa wihi Be-
falsning giffuit wår Domhafwande och Bis-
sittare / at the alle sådane Saker optage / på
thet fliteligste och troligste ofswerwåga så
ock skårstoda / anten then som ifrån Liffwet
sagder är / skal kunna benådas eller teke / vno-
dantagandes wihi the fall / som wåre Landze
höfdingar / Ståthollare och Befalnings-
män hafwa macht effter Ordinantzjen at pro-
cedera: Och hward aff them i så motto i wår
fierra frånwaru kan blifua affcalat / thet skal
gillas och effterkommas. Men äre wi sielstue
så när tillstådes / tå stole the för slåta off ther
om

12
om weta / förr än Exsecutionen skal stee / och
medh straffet blifwer efterfolgd.

Om Konig-
ligh Hoff-
Secretere,
Notarie och
Handlings-
Kritware.

Til thet Tolffte / Wij wele ock
at thesa vår Konungslige Doom / Nämnd
eller Hoffrätt skal wara till thet minste för-
sorgd med en Vård / försaren och trowärdigh
Secretere, Notarius, såsom ock några rede-
lige Rättegångs och Handlings Skrifwa-
re / förbete Secretere till Hielp och Bistånd /
the thet samptlighden skole wara tillstådes på
the Tider och Stunder som något haffs för-
hender / efter som föreskrifwit står: Särdes-
les medh högsta flit antetna och protocollera,
hwadh aff Parterne på både sidor kan för
Rätta framställas och förhandlas: The-
slikes beholla hoos Acterna wisse Copier aff
alle the Bress / skriffelige Rättelser och Docu-
menter, som vil Rätten blifwa inlagde. Och
skole the elstet sikh aldeles så förhotta och skäl-
la / efter som thesse efter föllande thesas liff-
lige och skriffelige Eder wihl Bookstafwen
vthwissa:

Secretere
zens Eedy.

Jagh N. N. Konungslige Nämnds til-
förordnat Secretere, tilläger / lofwar och
swär widh Gudh och på hans helga Ewan-
gellum / at jagh skal med högsta flit / omsorg /
och åhoga troligen och sanfärdeligen föreslå
mitt

30.
mitt ombetrodde Kall och Embete: Desli-
tis protocollera, affskrifwa och uti godh för-
waring holla alt hwad för Rätta kan hand-
lat blifwa / Serdeles the Skriffter / Affskrif-
ter och Breeff som inlagde warda / Såsom
och ther nogre Breeff / Documenter eller Rät-
telse kunne mig *in originali* tillståle blifwa /
them hoos sielfwe *Aeterna* gömma och bewa-
ra / ingom / anten sielfwe Breeffven eller Aff-
skrifte ther aff til handa komma låta / utan Ko-
nungens Dombaswandes och Biffittares
Beestkap och Tillstånd: Icke heller nogrom
uppenbara eller låsa låta thet som förborgat
wara bör: I synnerheet holla thet hemligt
som uti Rättegångs Saker innan om lychna
Dörer blifwer talat och affhandlat. Iagh
wil och hwarcken wara och åtvara Parter-
na / gifwandes them Rådth uti theras firis-
dande Saker / eller och taga eller taga låta
aff them nogre Mutor / Skäncker och Förå-
ringar / vndantagandes then *Taxa* som mig
för mitt omaak effter bewillat Ordning gior
år / utan i allo motto så förholla mig / som een
Eedswuren *Secreretare* ägnar och bör / och
wål anstår.

Wij N. N. tillförordnade Handlings-Handlings
Skrifware / tillsäse och swärte wid Gudh och
Eedh.

S

på

på hans helige Ewangellium / at wiß wårt
 tilbetrodde Kall och Embete medh skrifwan
 de / läsande och copierande wele och skole på
 thet flitelligste / troligen och utan arg list be
 klåda och förestå / efter som oss aff Konun
 gens Domhastwande / Bifittiarne och Sec
 creteraren kan blifwa pålagte och i befallning
 gifwit : Wiß skole icke heller nogrom vppen
 bara / höra eller läsa låta / mycket mindre med
 dela nogon Copia aff thet som i Rättegångs
 Saker bör wara förteगत / utan Konungs
 Domhastwandes / Bifittiares och Secre
 terarens Loff och Minne / Och thes förre icke
 heller fordra / begära / taga eller tagalåta aff
 någrom nogon Föråhring eller Mutor / Un
 dantagandes then Taxa som oss för wårt
 omaat efter bewilliat Ordning giord är. In
 summa, wiß jätte oss alt thet at göra som
 trogne Skrifware ägnar och bör i allo mot
 to / utan Påfund och Argheet.

Om Secret.
 och Hand
 lingskrifw.
 Kall och Ein
 bete / theslig
 Res hurn Do
 mar / Breff
 och Missiw
 skole vnder
 skrifwas och
 förseglas.

Til thet Trettonde / Och så
 som förbr: Secretarerare med sine Adjuncter
 och tillförordnade är skyldigh at fullkompta
 och reent skrifwa Acterna sedan Saken är
 nogfsampt och tillfyllest aff Parterna worden
 för Rätta förhandlat / på thet at wår Dom
 hastwande och Bifittiare måge them thes
 bätre

31.
bättre öfverläsa / för än the någon Doom
fälla / Så skal ock Secreteraren så wäl som
Rättegångs Skrifware wara med tilfådes /
när wår Domhastwande och Assessorer wele
sig samsätta och föreena om sielsua Domen.
I synnerheet skole the så granneligen optel
na hwad Ståål / Grund och Bewijs hwad
och en förer och brukar / och thet medh han
stadfester sin mening / uppå thet at Domen
kan thes bättre blifwa författat och concep
terat: Men hwad i så motto blifwer förhand
lat / skole förbete Secreterer och Handlings
Skrifware beholla hoos sig in uti theras
Öddstund / och thet för ingom yppenbara /
aldeles effter deras gjorde Eedz tydelse. Så
skal ock Secreteraren hafwa uti sin Förwa
ring thet wår Nämnds Insegle / thet med
låta försegla / och thet uti ingen motto mis
bruka eller misbruka låta / Desliques wara
förpliktat med sin egen Hand under skrifwa
alle Bress / och eliest hwad aff Rätten kan
vithgå / sedan som the aff Presidenten och Vi
cepresidenten, om the både äre tilfådes / eller
aff een thera äre understreffne: Doch skole
inge Bress vithgå förr än the aff samspillige
Rätten öfuer sedde och samtyckte äre: Och
sedan under skrifwes Bressen medh thesse

Ord: På then Konungslige Hoffrätts
wägna / *Magnus*. Men hwad sielfwe Do-
marne belanger / som aff Rätten vthgå / the
skole aff *Præsidenten* och samptellige *Bisittar-*
ne vnder skrifwas / sampt med alle andre *Bref*
och *Missiwen* som vthgå / förseglas med Hof-
rättens *Secrete*.

Om Hofrätts
Postter och
Brefdragars
re.

Til thet *Fiortonde* / *Wij* effter
låte och at offte. wår *Domhafswande* och
Bisittare måge hafwa *Eedhsworne* *Postter*
och *Brefdragare* / the the effter the ras budh
och befalning kunna förstickade *bisfwa* vith
Landet med *Stämpning* eller andre *Breff*.
Doch skal *Secreteraren* stitelligen låta antekna /
på hwad tild the begifwa sig på reesen / huru
länge the blifwa borta / och när the komma
igen / Särdeles hwad swar the föra med sig
tilbaka / ifrån them til hulle the hafwa warte
förfenda / och the sedan *registrera* hoos
Acterna.

Om Parter-
nars Gulls
mägtige och
theras *Eedh*.

Til thet *Femtonde* / *Doch* ån-
doch man icke finner något the om i *Swert-*
gis *Lagh* / *Hafwer* och sällan här uti *Rikket*
warie tillåtit / at man *hafwer* brukat *Advo-*
cater och *Procuratorer*, utan huar och en *haf-*
wer framställt *sin* *Saak* för *Rätta* thet *bäste*
han

han hafvet kunnat : Likväl efter offta
hender / at then som een godh Saak hafvet /
icke kan så framföran som thet sig bör / och i
så motto igenom sitt ogrundade och obetänke
te framställande förderfwar och förwärrar
sin egen Saak: Icke heller kunna Dommar
ne på sådant sätt noghsampt blifwa vnder
twifste och vnderättade om Saakfens Om
stendigheeter / så at the kunna dömma efter
besta kunnist / som Laghboken säger / vthan
nödgas följa Gifningar och thet som owist
är / Och följer så efter een wrångwits och
ogrundat Berättelse / een wrångwits och o
grundat Doom: Der förestal här med wåra
Kårandenom och Svarandenom efterlätt /
at så frampt the sielfwe icke wele eller kunna
framsöra deras Saak och Årender för Rät
ten / thet the så måge förskaffa sig andra / som
thet på theas wägna göta kunna / Doch sto
le the them som the således tilbetroo at tala
och swara för sig / icke allena tilfyllest och nöy
achtigt vnderwisa om Årendens Lågenheet /
vtan ock meddela them theas skrifftege Sul
macht / med hwilken wår Domhafswande och
Assessores kunna låta sig ånönya för alt efter
taal skull. Hwar ock wår Domhafswande och
Assessores af nogot wichigt betänktande och
för

för synnerlige Orsaker skall wille fordra aff
Kärändens och Swarändens Fullmächte
ge nogon Eedh / så skole förb:te Fullmechtige
göra thenna effterföllandes Eedh :

Iagh *N. N.* Fullmechtig giorder til Räte
ta på *N. N.* wägna / Lofwar och swäär widh
Gudh och på hans helige Ewangellum / at
Iagh wti thenna Saal wil effter mitt högsta
och bäste Förstånd tala / råda och handla / så
at Iagh theruttinnan icke brukar nogon wite
terlig Falsheet / Osanning eller Drätt / eller
sökter ther effter huru Iagh kan til min Weder
parts Skada och Fördärff upholla Saken /
Särdeles icke oppenbara för min Princi
paals Wederpart the Skåål och Bewis
som mig aff honom til Saalsens uphörning
äre betrodde. Wil ock bewisfa thenne höge
loftige Rätten / och the Personer som ther wti
sitta all tilbörlich Reverentz och Ähra / och
besluta mig om all Tucht och Bestedeltgheet /
Dch ellest alt thet göra och låta thet en tro
gen Fullmchtig ägnar och bör.

Om Kärän
de och Swa
rande älla
Eedh af hwar
andre.

Til thet Certonde / Effter
esomofftast hender / at Käränden och Swa
randen besökta Rättegången / meera aff een
swrång och onst / full begärlichheet at tråta /
och til at vinnas hwar annan / än at the
skole

33.
stole hafwa een godh och rättwils Saal uppå
påstå / Hwarföre så frampt wår Domhaf-
wande och Blisittare besunne thet rådeligit
och Råranden och Ewaranden wille thet af
hwar annan in för Råtta eska och begåra / så
skal them effterföljande Eedh blifwa före-
kastwar:

Jagh *N. N.* Rårande / gör min Eedh til *Rårandens Eedh.*
Gudh och hans helge Ewangeliem / thet iag
troor och icke annars weet / än at iag hafwer
een godh och rättferdig Saal oppåstå / Ed-
ker och åsundar icke heller här med nogen
Förhållning / eller ock nogot sådant Bystoff
som kan lenda min Wederpart til Skada /
Wil ock så oftia som migh aff Råtten / om no-
got kan blifwa tillspordt / icke förtijga San-
ningen / utan henne oppenbarligen bekenna /
och hwarad migh i så motto kan wara kunnigt
och witterligt / dier sweligen gifwa tilkenna :
Desslikes skal iagh icke heller nogrom nogot
skånckta eller nogen Föråhring tillsåja eller
vshesta / på thet Domen må blifwa sålter
som iagh wil hafwan / min Wederpart til
Affsaknat och Fördårff.

Jagh *N. N.* Ewarande / swår widh *Ewarandes Eedh.*
Gudh och hans helige Ewangeliem / thet iag
troor och icke annars weet / än iagh hafwer
een

een godh och rättwijs Saak oppåstå / Sär-
deles at försecha och förswara mig emot min
Wederpart och Anlagare / Skal ock icke hel-
ler åskunda / söka och begära ut henna Rät-
tegångs Saak nogot skadeligt Vpstoff eller
Förhåning: Och så ofta iagh aff Rätten
blifwer om något tillsporde / wil iagh (så my-
cket mig witterligt är) bekenna Sanningen /
och til förestälte Spörsmål swara. Iagh
skal icke heller föråhra eller nogon Föråring
visåsta / på thet Anlagaren må tappa Sa-
ken / och iagh winna.

Om noghon
af Parterna
förwågrar
sig göra före-
skrefne Edh.

Til thet Giuttonde / Men för-
wågrar sigh Käranden at göra förestrefne
Edh / när Swaranden then aff honom in
för en sttående Rätt begärer / så skal Kärän-
dens klagan wara kraffelöds / och Swaran-
den thet emot blifwa friskender / at ytterliga-
re swara sin Wederpart vthi samma Saak:
Desliktes skal ock Käranden oprätta och be-
tala Swarandenom all lidin skada och ondo-
kostnat effter Dombaswandens och Wifwit-
tlarnes Nåhordom. Förwågrar sigh ock
Swaranden at göra förestrefne Edh / när
Käranden then aff honom in för Rätta kan-
fordra och begära / Så skal thet thet före blif-
wa hollit och affsagt / lista som Swaranden
hade

hade tagit Skulden på sigh/ och således tap-
pat Saken.

Til thet Adertonde / Vil nu
hvarken Råranden eller Swaranden ästa
nogon Eedh af hwar annan/ och wår Dom-
hastwande så wål som Bissittare thes för-
tan af alle lägenheeter nogsampt förmärkla/
at Parterna sölia medh samma Rättegång
longe och skadeltige Förhandlingar/ och såfänge
Bisshycter/ ther medh at uppeholla Saken/
Tå hafwe Domhastuanden och Bissittarne
macht och tillstånd *ex officio* at låte förefasua
Råranden och Swaranden efterföljande
Eedh/ så framt the then medh itt gott och reent
Samwet göra kunne.

Zagh N. N. swår widh Gudh och på
hans helige Ewangellum/ thet iagh thetta
framsteller och begärer/ icke aff en wrång-
wijs mening/ Ondsko och Argheet/ eller ock
til at förhåla tiden/ utan at min nödorst se så
fordrar och kräfter.

Til thet Nittonde / Effter ock
wål hender/ at anten Råranden kommer in
för Rätta och gifwer androm Saak/ och
iwender sedan åter icke fullföljandes Saken/
Eller ock at Swaranden och then som bestyl-

34.
Om ingen
thera aff Par-
terne wilia
åfå Eedh af
hwar andra
och huru the
rå stole Eedh
gånga.

Om Partera
na icke fulla
solia thetas
saaf för rät-
ta/ och hwad
Eedh the rå
waria stole.

D

les

les icke blifwer stadig at drifwa Saken emot
Klagaren med Swar och Beenfällelse/ Der
före skal både Käranden så wäl som Swa
randen om aff Rätten blifwa förestafwat ef
ter föllandes Eedh:

Kärandens
Eedh.

Jagh N. N. Kärande/ lofwar och swär
widh Gudh och på hans helige Ewangeltum/
thet jag thenne påbegynnte Rättegångs saak
wil / anten sielfuer eller genom min Fulmech
tige/ til Rätta wiföra / och emot min Weder
part fullfölla. Men hwar ock så henda kun
de (thet Gudh förblude) at lag tappade Sa
ken / Så beplichtar jagh migh at vprätta och
betala Swaranden om all bewiislig skada
och vndkostnat / effter thenne tillförordnade
Konungslige Rämnds Måhordom och Be
tänklände / utan all arg list / Och til en hög
re Förwaring / sätter jag til en wiß Underpant
all mitt Godz / både rörligit och orörligit /
både thet jagh nu äger / och här effter äga får.

Swarandens
Eedh.

Jagh N. N. Swarande / lofwar och
swär widh Gudh och hans helige Ewangeltu
m / thet jagh thenne påbegynnte Rättegångs
saak wil fullfölla emot min Anklagare / Och
så frampet Konungens Domhafwande och
Biffittlarne warda affsällandes / at jagh är
skyldigh betala min Wederpart all skada och
vnda

35.
vndkofinat / skal tagh then efter theas Måts
prö vprätta / och min Anklagare förnölla /
Thes til högze Föräkting sätter tagh til vn-
derpant allt mitt Godz / thet tagh nu äger /
och här efter äga får.

Til thet Tiugunde / Och än
doch alle Swerigis Rikis trogne Inbyggja-
re / både Andelige och Veridzlige / sämväl
ock Fremmande / skole hafwa til thenna wår
Konungslige Nämnd een säker och wiß Till-
syncht / så at them skal wara essierlätt theas
Klagemål / Nödh och Årender tilbörlligen an-
draga : Liffwål efter Swerigis Lagh icke
medgiftwer / at alle Saker immediat och v-
tan åsteldnat skole stårskodas aff Konun-
gens tillsförordnade Nämnd / Thersföre blude
och befale wiß / at wår Domhafswande och
Bijfittiare rätta sig herutinnan både efter
Swerigis Lagh / så ock efter thenna wår
Ördning:

Til thet Första / Skole för thenna wår Konungslige
Hoffrätt och öffuerste Doom införas / cognosceras och an-
deligen slütas alle Lagwadde Årender / som vnder offwad-
ias plåga och vpsittinas kunne och bör / Thet wari sig ifrån
the Förstlige Hoffrätter i Förstendömen efter Donationer-
ners Lydelse / Lagmans Tingen / och Rådstugurne i Kon-
gedömmet / Landrådet i Estland / och Borgmästare och
Råd i Käfle / inge vndantagandes : Doch så at thet med
holles och procederas som här efter följer / At the Saker

D ij

son

222
som bliffue Lagwäbde ifrån Lagmännen eller Stäberne
i Sverige och Finland, skole icke wara vnder Femtio Da-
ler. Men ifrån Stockholms Stad icke vnder Hundrade
Daler: Eliest skal alligdh stånda widh Lagmännernas
och Borgmästarnas i Stäbernes affsagda Domar.

Til thet Andra/ Alle Crimina icke Majestatis.

Til thet Tridie / Alle the Wrender som aff Konun-
gens Nämnd plägheransåkas och dömmas å Råffst eller
Landzting / thesllykes å Rättare Ting.

Til thet Fierde/ Skole och theras Saker bliffua vptag-
ne / the the märkeligen och nogsampt bewijisa tunne/ at
Rätten haffuer wordet them förnekat aff Häredzhöffdoins
garne/ Lagmännen/ Borgmästare och Rådth i Städer-
ne/ eller theras Saak hade länge wordet vppehollin/ eller
at sielssue Domarne wore Wederbelemån/ vti Saken par-
tiske och misbräncke. Dogh skole the som således bekylte
bliffue/ först stämmas aff wår Konungslige Nämnd/ Sins
nas the bräglige/ ware the thet straff vndergiffne/ som aff
Nämnden/ effter Saakens Omständigheet och Wich-
tigheet/ kan bliffua pålagt. Men hwad sielssue Saken wid-
kommer / skal hon aff wår Nämnd stärkodas / ransåkas
och dömmas/ och ingalunda stintas the ifrån/ medh min-
dre nogon märkeligh orsaa thet kraffde.

Til thet Fämte / Alle priuilegerade Personers Sa-
ker/ förnämlich Ridderkapsens och Adelens effter Pri-
uilegiernes lydelse / och at the medh holles effter thes
Rättegångs Ordinantie, som i Wrebroo bewillat är.

Til thet Sierte/ Skole och Obsala Academiæ Saker/
som eliest thesammastädens icke slitas tunne / aff wår
Nämnd bliffua antagne/ effter Priuilegiernes innehoud.

Til thet Siunde / Skole och wår Dombaffuande och
Biffitiare wara föränckte at vptaga the Wrender / som
wij sielssue aff höghwicheige Beränckande tunne til
them stinta/ särdeles the som off sielssue angå.

Til thet Tiugunde första / Och
såsom vår Domhafwande och Bistittiare
skole vara förpligtade at optaga / står skoda
och dömma om alle thesse förb:de Saker / och
ther emot hafua then Nyndigheet at förwä
gra them Rätten / som med andre Saker bli
da och tee fram / och thenne Rättegång es
gentligen teke widkomma: Så skole the lif
wål teke affwissa nogon sudpligen ifrån sigh /
I synnerheet the ther / til åstwenyrs / åre så
eenfaldige at the teke weta / huru med alle Sa
ker lagligen skal fortfaras / Såsom teke heller
kunnige åre på the Saker / som af thenne Ros
nüngslige Nämnd skole ransakas. Och på
thet at ingen skal klaga sig Rättslös / så skole
vår Domhafwande och Bistittiare uti For
gellighet och medh godh Besteddeligheet under
rätta them hwar på Saken står / och ellest uti
allo motto / så myket them står tillgörandes /
förhjelpa hwar och en til thet han kan wara
berättigat: Sårdeles skole the wara skyldige
på Klagandens ödmütike begåran meddela
Bress och Ekristwelser / så wål til Laghman /
Håredzhöfdingar / Borgmessare och Rådhy
i Ståderne / så wål som alle andre / at Klag
ganden motte stee och widrefaras hwar Lag
formå.

Zurh Doms
hafw. och
Assessorer.
Skole tee sigh
emot them
som följa
Rätt.

36.

Om Stäm-
ning och Ex-
ecution oc om
Sakböcker
som falla ut
Soffrätten.

Til thet Tiugu andra / Wij we-
le ock hafwa gifwit vår Konungslig Nämnd
then Myndigheet / at så frampt the som til
Råth och Rättwiffsones Skepan och wälfore-
dran satte och förordnade äre / icke wele låta
rätta sigh i Saken / ehoo the ock rå helst wara
kunne / anten vthi högre eller lägre Stånd /
Andeltige eller Werldytige / I synnerheet the /
som oss medh lydno och hörsamheet äre för-
plichade / thet the rå måge stämna och citera
them in för sigh / och sedan öfuer them *senten-*
riera och dömma / anten the rå komma tilstå-
des eller icke: Dogh så at vår Domhafuan-
de och Biffittare icke lätteligen ställa sig til
sådana klagan / eller äre hastige at gifwa vth
Citationer effter them som öfwer klagat war-
der / utan först skrifwa them til / och grannell-
gen förspörta om Kärändens Saak / såsom
ock förwenta ifrån them theas Endistyllan
och *Resolution*. Men hwar anten theas end-
styllan icke kan göra fyllest vti Saken / eller
ock the thet aldeles moorwitteligen förrijsa
och förfitta / Rå måge vår Domhafwande
och *Assessores* öfwer them dömma / som för-
år sage the öfwer wiis ock sielfwe wele holla:
Och så framte Straffet kommer til Pennin-
geböter / skal halffparten komma oss til godo /

then

then andre halsparten skole the sielfwe behol-
la / icke allenast i thetta faller / utan ock andre
som aff wår Konungslig Råmnd slitas och
dömmas / och sig emellan lista bytandes.

Til thet Tiugu Tredie / **Wij** Om stridsge
biude och besale / at wår tillförordnade Dom-
Parterna
wilia förees
nas eller. ey.
hastwande och Bissittare för all ting beslita
sig ther om / huruledes the kunna föreena och
förliska the stridsige Parterna / för: än nogot
widare blifwer tilgiort i Saken. Men huar
the anten til ingen förlisning sielfwe äre be-
någne / eller ock Sakerne så föreweta / at the
icke skole eller böre förliskas / så måge the så
Sakerne för sig komma låta.

Til thet Tiugu Fierde / **Huar** Ordnig som
före när nu efterlättit och tilstadi warder Rå-
Parterna
sielfwe eller
theras full-
mechtige Kos-
le efter följa
vcht Sakers
nars fram-
ställande.
randenom och Svarandenom / at the anten
sielfwe eller ock genom theras Fullmechtige
måge föra Saken til Rätta / så skole både the
så wål som theras Fullmechtige / hafwa detta
efter föllande i Amnness: Först / skola the
grundeligen medh tydellige och klare Ord / icke
allena muntligh utan ock skriffiligh / framstela
sielfwe *Factum*, och huru thet sig tilldragit
hafwer / theruta sielfwa *Actio* och *Fordrin* :
gen flyter och hafwer sin rätta Ursprung :
Och när sielfwe Årender således medh alle
Omstens

Omständigheter är wordet tillkenna gifwit/
skole the framsätela theas Bön och Begä-
ran / och hwad the förmena sig med Rätta
hafwa til at fordra. Men är thet een Lagh-
wadd Saak / så skole the först förmåla / at the
alle *formalia* och *requisita Appellationis*, utt
Swerigis Lagh uttrycket hafwa haft i godh
acht / Thet är / the skole bewissa / at the lagli-
gen wadt hafwe / icke allenast i rättan tidh/
utan ock ifrån thet ena Tinget och Domen til
thet andre / efter som Lagboken aff them äskat
och kräfwer. Sedan skola the anten på nnt
reperere hela Saken / effter som the henne på
Haredz och Laghmans Ting / så ock för Borg-
mästare och Rådth tilldrenne hafwa drifwit /
eller ock framstella henne på ett annat Sätt /
effter som thet så bäst wil sticka sig / Och til ett
Beslunt begära / at thet öfwer motte sällas
en tilbördigh Semens och Doom.

*huru Pat-
ternas Skrif-
ter / som in-
läggias / Pos-
le wara skäl-
se.*

Til thet Tingu Semte / Och så
som thet wil falla Swarandenom eller hans
Fullmechtige endeels beswärligt / at strax på
Timan gifwa nogot grundeligt Swar / på
Kärandens inlagde skrifelige Klagan / förr än
han hafwer sig thet oppå betänckt / Thet före
skal Käranden och Klagaren alltidh hafwa i
förrådth twänne lifka lydande Skrifter / then
ena

38.
ena at lägga vithi Rätten / then andre at till-
ställa Swarandenom / så framt han thet be-
gårar: Och skal både Rårandens / så wål som
Swarandens inlagde Skrifter så wara stäl-
te / at til Saatsens större Ansende och Bih-
smyckande icke widhlöffteligen införas frem-
mande Nattoners Lagh / Bruuk och Sed-
wane: Doch skal icke wara förbudt / at man
effter nödtorfften / och *ad melius informandos*
judices, citerar, allegerar och bewissar både
vtur Gudz och Swerigis Lagh / så ock Rik-
sens *Recesser*, Affhandlingar och Besluit /
loftige Bruuk och Sedwaner / thet som kan
lenda och tjena til Satsens Styrelia / För-
loffring och berömmeligh Bihföring.

Til thet Tingu Giette / Och
effter vithi Rättegångs Saker henda plågar /
ihet Råranden så wål som Swaranden haf-
wa Skåkmåål / och referere sig in på Witnen /
eller ock andre Skåål och Bewijs / som icke
äre så när för handen / för hwilken Orsak skul
med Domens och *sementiens* affsälände mot-
te hafwas fördrag / och Parterna gifwas *Di-*
lation: Så gifwe wi här med wår Domhafs-
wande och Biffittare then Macht och Mynd-
dighheet / at the antingen på Parternars be-
gåran / eller ock aff sig sielfwe på theras Em-

Om Skåms
måål och
Dilation.

E

betes

betes wägna måge tillstådla Bpstk of eller Di-
lation: Doch så at ther brede wid efter Saker-
ners Omständigheter eller Lågenheter setties
Parterne en wiß tijd/når the åter skole wara
förpligtade komma med richtige besteedh til-
stådes igen/och swara hwar andre till Rätta.

Om Domen/
och hwar för
Proces man
holla skal för
än han såls
les.

Til thet Tiugu siunde/ När nu
Råranden och Swaranden hafua på både si-
dor inlagdt theras Skriffter tillfyllest / så at
intet annat felas/ än at Domen skal affsäjas:
Skole wår Domhafs wande och Bissittiare
icke wara förhastige at fölla nogon Doom /
utan på efterföljande Sätt ther med proce-
dera och således sikh förholla.

Til thet Tiugu ottonde / Först
skal tillsäjas the sirlidige Parterne / at the wi-
ta ifrå Rätten/ samt alle andre som ther med
intet hafua beställa / så at ingen blifuer tilstå-
des ther inne qwar / vndantagandes wår
Domhafs wande / Bissittiare / Secreteraren
och Rättegångs Skrifwarne.

Til thet Tiugu Nijonde / I
Saken så ringa at man utan Förhålling/ Bp-
stk of och langt öfuerwägande kan rå strax såls-
la ther uttän en Dom/ så skal then efter wår
Domhafs w. or Bissittiares gode betänkiande
aff

39.
aff *Secreteteraren* blifua vti *Pennan* författat
och *conceperat*, och af honom sedan vti begge
Partiernas närvaru oppenbarligē opläsen.

Til thet *Trettionde* / Men är
Saken så högh / så wichitigh och aff itt så store
importantz, at hon synes willa behöfua no-
got mera och widare betänckiande / Så skal *Se-
creteraren* samt medh *Handlings Skrifuame*
först skrifua *Acterne* reene / them flitelligen
collationera och öfuerläsa. När thet stedi är /
skole the tillställas tvenne *Blisfittiare ad refe-
rendum*, så at man begynnar på the sidsta vti
een *Saal* / sedan vti een annan *Saal* på them
ther näst sitta / In til thes man kommer til the
främste. Och skole the som *Acterne* således
effter *Ordnungen* äre öfuerantwardade / her-
utinnan icke förwågra sigh / utan taga *Acter-
na* til sig / medh högsta flit them öfuerwåga /
och sedan vti alle *Collegarum* och *Blisfittiares*
Närvaru theas *Innehold* weta at berätta.

Til thet *Trettionde Första* /
Särdeles vti *Lagwadde* saker skole the tvenne
Referentes Assessores gifwa tillkenna om
then *Sentens* och *Doom* / hwilken antingen
Håredzhöfdinge / *Lagman* / eller ock *Borg-
mästare* och *Råd*h i *Städerna* tilförenne vti
samma *Saak* sålt hafwe / om hon är grundat

17
Swerigis Lagh / och kommer ther med öfuer
eens eller icke: Så skole the ock på thet kortaste
ordentligen förmåla hwad för Klagemål
Käranden hafwer infördt / och hwad hans
Begäran hafwer varit / Sålom ock hwad
Swaranden hafuer ther emot inwendt / Och
sedan alt thet som aff begge Parterne kan wa-
ra sagt och talat aff begynnelsen och in til en-
dan: I synnerheet thet som lender til sielfwe
Hufwudsaken: Thestilles om alt sådant haf-
wer varit rätt gjordt eller icke.

Til thet trettionde andra / När
nu hela Handelen är således *summarie* wordt
aff the tvenne Biffittare refererat, så skole
alle *Acta* aff nyho / ord ifrå ord uti hela *Colle-
gij* Närwarelse blifwa opläsne / så framt thet
synes wara af nöden / Och skal wår Domhaf-
wande efter gjord *Relation* och *Acterners* up-
läsning / först fraga the tvenne Biffittare /
hwar på effter thetas Betentande hela Han-
delen står / hwad thetas Mening therutinnan
kan wara / och med hwad Grund / Skåål och
Betwifß aff Lagen och ellest the sådant wele oc
kunne försecha och försuara / Sedan skole alle
the andre Biffittarne effter Ordningen / samt
med Domhafuanden uti lista motto / icke alles
nast gifua thetas mening blott tilkenna / utan
ock hwad Skåål the ther til hafwa kunna.

40.

Til thet trettijonde tridie / Swad
nu anten alle eller första deelt efter noga Be-
tänktande och Omröstande besluta och kenna
gott wara / thet skal wara Domen: Men äre
the stridige siin emellan / och lista monge på
hwar thera sidan / så skal deras mening gälla
som bäste Skälén haffua / och wår Dombaff-
uande wil bliffalla / Doch så / at ther wis sielfsue
så när stadde äre / stole twee *Assessores*, för än
the oppenbarligen låte förkunia för Parterna
theras Doom / giffua oss först ther om tilkenat
Såsom ock när the samman komma til förb:
Rätte gångs *Terminer*, wara förpliktade at
låta oss förnimma / hwilke Saker som til wår
Konungssliggh Hoffi ätt skutne äre.

Til thet trettijonde fierde / Men
hwar så wore / at efter *Relationen* oc *Acternas*
vpläsande en eller flere af *Bisittarne* ännu
widare wille begära nogot uppstoff / til at öf-
uerläsa *Acterne*, och sig wihl Saken betänkt /
Så skal thet hwar tom och enom wara efter-
lätt / och i medler tids skal medh Omröstandet
och Domens Förfatning hafwas fördragh.

Til thet Trettijonde Femte / Om Benefi-
cio revifio-
nis.
Så ändogh Swertigis Lagh medhgiffuer /
at ingen må wädia ifrån ihenna wår Ko-
nungss-

E ij

Konungzlige Dom och Hofrätt/ och then Rättegångs Ordinantie som i Drebro är bewillat / förmår / at then som samma wår Konungzlige Doom quället/ skal wara fallen til itt hundrade Daler: Lifwål medan wij äga högsta Doom öffuer alla Domare i Swerige/ och oss bör om alle Måhl Sanning wileeta/ Sådrom och åter bryta alle Schrockfokner och Affokner: Therföre må then/ som befinner sigh beswårat öffuer wår Konungzlige Hofrätts affsagde Doom / icke genom noget Wådande / utan genom ödmilt Wöneskrifte gifwa om sitt beswår tillkenna / och niuta hoos oss *Beneficium revisionis*: Doch så at han strax innan otta Dagars tidh legger i Rätten tuhundrade Daler/ the Rätten stöke tilfalla / antingen wij then affsagde Doom gille och stadfeste / eller och icke.

Om execution, eller Domens enskilt fulgörande.

Til thet Trettionde siette / Effter Execution är itt waff the nypperste och förenemligste stycken/ som ländet til Rätt och Rättegånges styrkio och besordran / och wij för allting högeligen åstunda och gerna see/ at hon må tillwera och hafua sin framgång/ Tuert om igel at all Drätt och Osanning må nedertryckt och affkastat warda/ Therföre är här med wår alwarlige Wille och Befalning / at wår Domhafw och Wåfsittare/ sedan Domen är affsagd/ siette

41.
sette och förellegge then Parten som tappat/en
wis tjd/ utan hwille han skal wara förplichtat
effterkomma/ther som kan wara dömdt och affsagt
wid ett anseenligt Penningestraf tillgörandes.

Til thet trettijonde stunde / Men Om the stat
fälte icke effo
cerkommer
ther/ther til
han fälte är.
så framt then Parten som förlorat hafwer/ icke
fulbordar thet som är affsagt/ utan sin Weder-
part motwilteligen oppeholler/ Hafwe då wår
Domhafwande oc Dissittare/ på Klagandens
ödmuete begär/ macht och tillstånd at låta also
uurligen tillskrifwa wåra Ståthollare/ Befal-
ningzmån/ så wål som Borgmestare och Råd/ h/
vnder hullke Godzert/ther om Parterne äre trä-
tande/är belågit/eller ock sielsue Personer/ som
Domen är gångin vnder ögonen/ hafwer sin
Heemwisi/ther the låta Klaganden wedersaras
hwad Lagh förmå. Och såsom Swerigis Lagh
noghsamt vthtrycker och tillenna gifwer/ huru
man skal lagsöktia then som trelskas och icke wil
föreköma / Jämwal then som affsagdan Dom
icke fulgde och effterkommer (thet wart sigh
om Zordegodz / Liggjande Grunder / eller ock
Gäld / Injurier, vprättade Contracter, eller
hwad Rampn thet då hafwa kan) Så blude och
befale wij / at Ståthollaren/ Befalningzmån-
nerne / Borgmestare och Råd/ vti thesse Fall
regulera och rätta sigh effter Swerigis tryckte
och utgångne Laghbook. Til

Om Ståthol
lare/Befäl
ningsmän /
Borgmästa
re och Råd
icke fullföljt
Konungslig
Tämmnds
Doom.

Til thet trettionde ottonde / Sin
nes Ståthollarne / Befalningsmännen / så
ock Borgmästare och Rådherutinnan för su
melige / så at the för anseende til nogon Per
sons Högheet / eller ock för thet Haat och Af
wund / som the kunne hafwa och bära til then
som Saken wunnte hafwer / eller ock för no
gon annan ostäligh Orsak skull / icke wele
efterlåta och ther til förhjelpa / at then affsag
de Semens och Dom motte blifua stålt vil til
börligh Execution, myket mindre achta wår
Domhafwandes och Bistittares förmantho
gar och Skrifueller / och therutöfwer blifwer
lagat : Så skole the wara salne vil wår
störste Dgunst och Gnåde / blifwa affsatte
ifran theras Kall och Embete / och aldrig kom
ma ther mera til igen / och therutöfuer vnder
gå thet Straff / som them aff wår Domhaf
wande och Bistittare kan wara pålagdt.
Til wisso / hafwe wij thetta medh egen Konungslig
Hand vnderskrifuit / och witterligen låtit hängia wår
Secret här nedhan före / som är gifwit och skrifwit på
wår Konungslige Slocet Stockholm. Anno Lxx Tu
send / Serhundraede / på thet Semronde / then tingu tri
die Junij.

GUSTAVVS ADOLPHVS.